Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zamankbr.ru

ЗАМАН

Геуюрге кюн, 28 ноябрь, 2017 жыл №226 (20397)

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ПАРЛАМЕНТ

Налогну мекямланы кадастр багъаларына кёре тохташдырыуну бир низамгъа келтирирге

КъМР-ни Парламентини президиумуну кезиулю жыйылыуунда депутатла отузгъа жууукъ вопросха къарагъандыла. «Комитетни сагъатыны» чеклеринде жеринден тепдирилмеген объектлеге налогну аланы кадастр багъаларына кёре санап башлауну онглары сюзюлгендиле.

Бюджет, налогла эм финансла жаны бла комитетни башчысыны орунбасары **Сафарбий Маремуков**, жыйылыуну ача, КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Парламентге Посланиясында налог базаны кенгертирге кереклисини юсюнден айтханын эсгертгенди, ол санда жерге эм ырысхыгъа салынынган тёлеулени жыйыуну бир низамгъа келтириуню хайырындан.

Аны айтханына кёре, РФ-ни Налог кодексини 402-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде КъМР-ни Парламенти 2015 жылда 13 ноябрьде «КъМР-де жеринден тепдирилмеген объектлеге налогну аланы кадастр багъаларына кёре тёлеп башлауну кюнюн тохташдырыуну юсюнден» законну къабыл кёргенди. Ол жаны бла правительстволу бегим да чыгъарылгъанды.

РФ-ни Налог службасыны КъМР-де Управлениясыны башчысыны орунбасары **Наталья Лытнёваны** ангылатханына кёре, объектлени багъалары рынокну болуму бла тенг этилгенди. Алай 2013 жылда 1 мартдан сора хайырланыргъа берилген мекямла уа налог базагъа кийирилмей къалгъандыла. Ол «Ростехинвентаризация» - Федерал БТИ» акционер обществону регион бёлюмю объектлени инвентаризация багъаларын тергемей къойгъаны бла байламлыды. Аны ючюн налог службаны аллай мекямланы юслеринден шартланы алыргъа, аланы тергерге, налогну салыргъа эркинлиги жокъду. Аны ючюн бу тёлеуле толусунлай жыйылмай къалыргъа боллукъдула.

Докладчы льготала сакъланнгланлары, бу тёлеуле адамлагъа ауур болмаз ючюн а аны толу багъасы 2020 жылдан сора жыйылып башланырыгъын да билдиргенди. 2016 жылдан бери уа налог базагъа 59 минген аслам объект кийирилгенди. 2017 жылда бу тёлеуледен бюджетге 75623 минг сом тюшерге тийишлиди. Ол а инвентаризация багъаладан 24279 минг сомгъа азды.

Докладчы ангылатханыча, ол РФ-ни Налог кодексини 403-чю статьясыны 5-чи пунктуна кёре этилгенди. Андан сора да, бу тёлеуле азайтылгъан мардагъа кёре саналадыла, льготала да тохташдырылгъандыла. Быйылны он айыны ичинде уа бюджетге 25900 минг сом жыйылгъанды. Ол а былтыры ёлчеминден 4559 минг сомгъа асламды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Эсепле

Бёлюм тохтаусуз аякъланады

Къабарты-Малкъарны агропромышленный комплекси тутхучлу айныпп баргъанын кёргюзтеди. Эл мюлк продукцияны ёлчеми 2017 жылда январьдан башлап октябрьге дери тенглешдирилген багъала бла 35,5 миллиард сомгъа жетгенди неда былтыры ол кезиуюнден эсе 2,4 процентге ёсгенди.

Энчи алып айтханда, тахта кёгетледен 368,1 минг тонна ёсдюрюлгенди (2016 жылдан эсе 102,9 процент), сютден 381,8 минг тонна саулгъанды (104,2 процент), жумуртхаладан 170,9 миллион алынгъанды (102,3 процент).

Специалистле республиканы агропромышленность комплексини андан ары айныпп барыргъа уллу онглары болгъанларын белгилейдиле.

КъМР-ни Эл мюлк министерствосуну билдириуюне кёре.

СЪЕЗД

Эл мюлк кооперацияны айнытыу - товарланы качестволарын кётюрюню эмда багъаларын тюшюрюню жолуду

РФ-ни Эл мюлк министерствосунда кёп болмай эл кооперативлени бешинчи битеуроссей съезди бардырылгъанды. Аны ишине 70 региондан 500-ден артыкъ делегат къатышханды, ол санда тийишли министерстволаны бла ведомстволаны, эл мюлк кооперативлени эмда управлениялары, институтланы, банкланы, илму учреждениялары келечилери да. Бизни республикадан а Правительствону Председателини биринчи орунбасары – эл мюлк министр **Сергей Говоров**, аны экинчиси **Мачраил Шетов**, «Нальчик-Агро» эмда «Дары Эльбруса» эл мюлк кооперативлени башчылары **Хабил Бетуганов** бла **Борис Бербеков**, КъМР-ни фермер мюлклерини эмда эл мюлк кооперативлерини Ассоциациясыны (АККОР) вице-президенти **Тилланы Фердау** баргъандыла.

Делегатланы алгъышлап РФ-ни эл мюлк министрини орунбасары статс-секретарь **Иван Лебедев** сёлешгенди. Ол, бизни къыралны агропромышленность комплекси тири айныпп баргъанын белгилеп, гитче мюлкле бла эл мюлк кооперативле аллай жетишимге, сёзсюз, уллу къоюмчулукъ этгенлерин чертгенди.

- Бюгюнлюкде, къыралны АПК-сы жангы финанс болумда ишлеген кезиуде, биз алгъын жыллада берилип тургъан 54 тюрлю-тюрлю субсидияланы бирикдиririге оноу этгенбиз. Энди болушлукъ «Единая субсидия» деген программаны чеклеринде берилликди. Аны юсю бла ахча регионлагъа юлешинирикди, ала уа аны эл мюлкню къайсы сферасына къоратыргъа тийишли болгъанын кеслери белгилерикдиле. Дагъыда нени белгилерге сюеме десегиз: гитче мюлклени эмда эл мюлк хайырланыучу кооперативлени онгдуруу программа да ары кирликдиле, - дегенди Иван Лебедев.

Аны оюмуна кёре, бу тюрлениуле бюджет ахчаны жаланда керекли жерлеге тапдырыргъа, гитче агробизнесге бла эл мюлк кооперативлеге да билеклик этерге онг берликдиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТЁГЕРЕК СТОЛ

Спектакльлерин кёргюзтгендиле, башхаланыкъылагъа къарагъандыла, тенглешдиргендиле, хайырлы сынау тапхандыла

Бу кюнледе Нальчикде «Южная сцена» деген ат бла халкъла аралы фестиваль бардырылгъанын газетибиз (№ 221) билдиргенди эди. Аны бу жол РФ-ни бла КъМР-ни Культура министерстволары, республиканы Театрда ишлегенлерини союзу къыралрама театрларыбызны (малкъар, къабарты, орус) 80-жыллыкъ юбилейлерине жоралагъандыла.

Озгъан ыйых кюн а Али Шогенцуков атлы Къабарты къырал драма театрда «тёгерек стол» къуралгъанды. Ары культура министр, сагъынылгъан фестивальда жюриге таматалыкъ этген Мухадин Кумахов, РФ-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу, «Южная сценаны» художестволу башчысы Руслан Фиров, СТД-ны Къабарты-Малкъарда правленини председатели Майя Фирова, жюрини бирси келечилери, фестивальгъа къатышхан театрланы директорлары, башхала да келгендиле.

Жыйылыуну жюрини сопредседатели, драма эм миллет театрланы кабинетлерини, Россейни «Союз театральных деятелей РФ (Всероссийское театральное общество») битеуроссей жамауат организациясыны режиссёрларыны гильдиясыны башчысы Марина Корчак ачханды эм бардыргъанды. Ол тюбешиуге къатышханланы фестиваль бла, Ананы кюню бла да алгъышлап, аны къурагъанлагъа ыспас этгенди.

Спектакльлеге къарагъан кезиуюнде сагъышларын билдире, ала бир бирге ушамагъанла, башха-башха темаланы ачыкълагъанла болгъанларын чертгенди. Труппала кёргюзтген ишлени санында къууандырмагъан, айныпп жолун излерге тийишлиле да барлыкъларын жашырмагъанды. Марина Михайловна, Орус къырал драма театрны оюнуну юсюнден айта, ол атха тийишли болмагъанына жарсыгъанды.

- Мен юбилей жылда башха затны кёрюрге излей эдим,-дегенди. Артда, ушакъны кезиуюнде сагъыныльгъан коллективни директору Фатима Николаева ала эм алгъа Вадим Бочановну «Бингосун» хазырлап (режиссёру Руслан Фиров), артда аны алышындырыргъа тюшгенинде хазырланыргъа заман аз къалгъанын («Семейный ужин с любовным гарниром») ангылатып, кечгинлик тилегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Эсгертиу

Жыйылыудан сора инсанланы приёмгъа аллыкъыла

30 ноябрьде 10 сагъатда Лескен муниципал районну Озрек элинде КъМР-ни Парламентини президиумуну жыйылыуу бардырыллыкъды. Анда «комитетни сагъатыны» чеклеринде 2003 жылда 6 октябрьде къабыл кёрюлген «РФ-де жер-жерли самоуправленияны ишин къырауну битеулю принциплерини юслеринден» 131-ФЗ номерли Федерал закон эмда Къабарты-Малкъарны законлары Озрек элни юлгюсюнде къалай толтурулгъанлары сюзюллюкдю.

Жыйылыудан сора Парламентни Председатели Татьяна Егорова эмда президиумну келечилери инсанланы приёмгъа аллыкъдыла.

Анга бу телефон номерлеге сёлешип, жазылырга тийишлиди: **8(86639) 9-81-33, 8(86639) 9-55-02.**

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

МАДАРЫМЛЫЛЫКЪ

Чабакъ заводда - биринчи тёлю

Кёп болмай Тырныауузда Россейни юг регионунда эм уллу чабакъ заводну инкубаторунда биринчи тёлю алынгъанды. Мында чабакъланы эм багъалы тюрлюлеринден бирин – осётну - ёсдюрередиле. Былтыр аладан алынгъан продукцияны биринчи партиясыны хайыры бла ишни башларгъа онг чыкъгъанды. Ол заманнга эки жюз килограмм икра жыйылгъанды, аны жарымы инкубаторгъа салынынган эди.

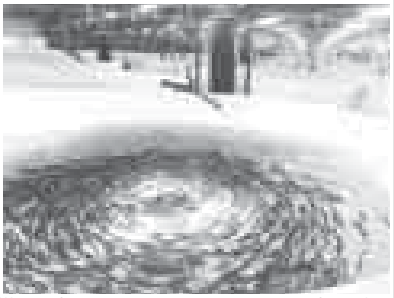

Специалистле айтханнга кёре, завод толу кючю бла 2019 жылда ишлеп башларыкъды. Бусагъатда анда ауурлукълары он килограмм тартхан чабакъла ёсдюрюледиле. Аллай халгъа ала бир жылгъа жетедиле. Дагъыда форель ёсдюредиле. Аланы ауурлукълары уа беш килограммгъа жетеди. Аланы быйыл жылны ахырына сатып башларыкъдыла.

Предприятияда шёндюгю технологияланы хайырланадыла, ол санда бассейнледе, ачыкъ эм бегитилген кёлледе тёлю алырча амал къуралгъанды. Жангы оборудование производство цехлени жылыу бла жалчытады, хауа иги жюрюрча, тазаланырча система да ишлейди.

Предприятияны уллулугъу беш минг квадрат метрге жетеди. Мында хар жыл сайын элли тонна чабакъ эмда юч тонна икра алыргъа онг барды. Аланы белгилеп айтсакъ, жууукъ заманда Тырныауузну чабакъ заводу продукциясы бла республиканы толусунлай жалчытыпп турлукъду.

Алиса ТАРИМ,
Элбрус муниципал районну пресс-службасыны таматасы.

Онкюнлюк

Гражданланы тарыгъыуларына тынгыларыкъдыла

«Единая Россия» политика партия къуралгъанлы 16 жыл толгъаныны аталып, КъМР-де инсанланы приёмгъа алыуну декадасы бардырылады. Бу иш бу организацияны башчысыны эмда жер-жерли приёмныйледе къуралгъанды.

Баш кюнден 1 декабрьге дери адамланы сорууларына бла тарыгъыуларына Нальчикде (Ленин атлы проспект, 48-чи мекям) регион приёмныйде тынгылайдыла. Депутатла бла бирге тюбешиулеге власть органланы келечилери да къатышадыла.

1 декабрьде уа партияны жер-жерли приёмныйлери ишлерикдиле. Аладан сора да, бир-бир элледе къошакъ пунктла къуралыкъдыла (Бахсан районда – Баксанёнок элде, Прохладна районда - Пролетарскоеде, Черек районда - Жемталада, Май районда - Новоивановскоеде, Зольск районда - Хабазда. 30 ноябрьде уа быллай жумушла Лескен районда Озрек элде бла Прохладный шахарда «Велес» фирманы мекямында бардырыллыкъдыла.

Сорулары болгъанла бу телефон номерлеге сёлешигиз: 8 (8662) 77-00-40.

Приём эрттенликде 10 сагъатда башланады.

Жазылыу – 2018

Мындан ары да - «Заман» бла бирге

Сыйлы жамауат!

«Заман» газетге 2018 жылны биринчи жарымына жазылыу андан ары бардырылады.

Эндиден сора да сиз ана тилибизде чыкъгъан газетни алырсыз, окъурсуз, ол хар бирогизни да эсли кенгешчигиз, керти хапарчыгъыз, огъурлу сёз нёгериги болуп турур деп бек ышанабыз.

Бизни индексибиз - 51532

Налогну мекямланы кадастр багъаларына кёре тохташдырыуну бир низамгъа келтирирге

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Депутатла налог адамлагъа аур боллугъун бла къаллыгъын билирге сюйгендиле. Лытнёва бу тёлеуле тюзлюк бла саналлыкъларын, ол объектни кенглигине кёре салынгнанын билдиргенди. Парламентарийле энчи иелиле юйлерин эсепге салмай, алай бла ырысхылырындан ахча тёлемей къойгъанларын да айтхандыла. Быллай шартла ачыкъланса, борч юч жылгъа саналлыкъды.

Парламентни спикерини орунбасары **Михаил Афашагов** битдирилмеген объектле кёп болгъанларына, аланы юслеринде шартла налог службагъа берилмегенлерине эс бургъанды. Докладчы айтханыча, Росреестрни КъМР-де Управлениясы бла ол жаны бла тийишли жумушла бардырыладыла. Наталья Лытнёва «Налог тёлеучюню кабинети» деген сервисни ишини юсюнден да билдиргенди.

Парламентни Председатели **Татьяна Егорова** бу налог бла байламлы даулашла, соруула да кёп болгъаларын белгилеп, адамла бла ангылатыу иш бардырыргъа кереклисин чертгенди. Ахырында жууаплы органлагъа тийишли эсгертиуле къабыл кёрюлгендиле. Алада ведомстволаны араларыда байламлыкъланы кючлерге, бир бирлерине шартланы белгили этерге кереклиси белгиленнгенди.

Ызы бла депутатла законланы проектлерин сюзгендиле. «КъМР-де муниципал къуллукъ этиуню юсюнден» республикалы законнга тюзетиулеге къаралгъанды. Законодательство, къырал къурулуш эм жер-жерли самоуправление жаны бла комитетни башчысыны орунбасары **Хасан Гешевни** айтханына кёре, анда сёз муниципал къуллукъчулагъа квалификация излемлени юслеринден барады.

«Айырыуланы бла референдумланы юслеринден бир-бир республикалы законлагъа тюзетиулени юсюнден» законну проекти да сюзюлгенди. Ол федерал излемле бла келишдирилгенди. Алай бла саулукълары осал айырыучулана къол кётюрюу эркиликлерине гарантияла тохташдырыладыла. Документ жараш-дырылгъанда, РФ-ни Конституциялы сюдюню онооу да эсге алынгнанды. Ол а айырыучуну жашагъан жерини юсюнден шартланы ачыкълау бла байламлыды.

Депутатла федерал законланы проектлерине бла субъектледен коллегаларыны башламчылыкъларына да къарагъандыла. Кенгешип, ала Республикалы геронтология реабилитация араны башчысы **Руслан Хаджимуковну** КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа келишгендиле.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Спектакльлерин кёргюзтгендиле, башхаланыкъылагъа къарагъандыла, тенглешдиргендиле, хайырлы сынау тапхандыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

М. Корчакны Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театрны ишин махтагъаны уа хычыуун эди. Б. Нушични комедиясына кёре салынган «Доктор философии» спектакль биогюнлюкге жютюлюгю бла келишгенин белгилей, алгъан материалларыны драматургиясы къыйыныракъ болгъанлыкъгъа, режиссёр жаланда бла рольну ойнагъанлагъа угъай, экинчи, ючюнчю пландагъы, эпизодладагъы актёрлагъа да ишлерге, кеслерин ачыкъларгъа онг бергенин чертгенди.

Мария Михайловна Али Шогенцуков атлы Къабарты къырал драма театрны оюнун да жаратханын билдиргенди. Ол тизмеде Чеченден, Юг Осетиядан, Дагъыстандан келгенле да бардыла. О.Батырай атлы Даргин къырал музыка-драма театрны спектаклинде анга деп энчи жарашдырылгъан макъам эшитилгенин юлгюре келтиргенди. Бизни республикада Музыка театр да мындан арысында фестивальгъа къатыша турлугъуна ышанганын да айтханды.

Жыйылыуда сёлеше, КъМР-ни Парламентини депутаты, КъМР-ни сыйлы артисткасы Бечелланы Людмила да быллай тюбешиуле къуралгъан кезиуледе анга къатышхан актёрла бир бирлери бла ушакъла бардырырча, жууукъ шагъыйрейленирча, сынамларына юйренирча онгла асламыракъ болсала тюз эди деген оюмун билдиргенди. РФ-ни бийик школуну сыйлы ишчиси, филология илмуланы доктору, жюрини да келечиси Андрей Ястребов фестивальны магъанасы анда кёргюзтюлген спектакльле асламысында миллет къыйматланы, халкъ кеси сынагъан затланы ачыкълагъанларындады деп, Чеченни Ханпашы Нурадинов атлы къырал драма театрны белгилегенди.

Къулийланы Элизат.

«Тёгерек столну» кезиуюнде кесаматны юсюнден да айтылгъанды. Ол жаны бла оюмларын «Страстной бульвар, 10» журналны редактору, жюрини келечиси Елена Глебова, Мухадин Кумахов, Руслан Фиров, бирсиле да билдиргендиле.

Мухадин Лялюшевич, критика – ол пьесаны магъанасын къаталау тюйюлдю деп, бизге, журналистлеге, да айланып сёлешгенди. «Кабардино-Балкарская правда» газетни культура бёлюмюню корреспонденти Моттайланы Светлана да, сёзге къошула, профессионал театр эм журналистика кесамат – ала, не десек да, бир кибик болмагъанларын, газетледе, журналлада басмаланнган статьяланы окъугъанла да алада кеслерине тийишли оюмланы табарыкъларын ангылатып, Москваны эм бизни театрларыбыз тенглешдирир кибик бирча болумлада ишлемегенлерин да эсгертгенди.

Андан сора да, тюбешиуде фестивальгъа оюнланы бошанстан хазыраламай, анга къатышырыкълагъа да алгъадан къарап сайларгъа тийишлиси белгиленнгенди. Аны кесин да тёрт жылгъа бир кере угъай, хар эки жылдан кърай турургъа кереклиси чертилгенди. Къараучуну хурметлеп, не жаны бла да даражалы спектакльлени салыргъа тийишлиси да чертилгенди.

Ызы бла ол кюн окъуна фестивальны жабылыууна жаралгъан къуучанлы ингир бардырылгъанды. Аны уа артистле Мызыланы Аубекир, Фатима Шалова, Элеонора Успаева ачхандыла эм бардыргъандыла. Ала жыйылгъанлагъа театрларыбызны тарыхларыны, фестивальгъа къатышхан оюнларыны юслеринден билдирип, сёзню культура министре бергендиле.

Мухадин Лялюшевич Москвадан келген къонакълагъа профессионал даражалы критикалары эм кёп затны ангылатханлары ючюн ыспас этгенди. Мындан арысында театрла къайда да, ким да сюйюп къараргъа оюнла саллыкъларына ийнанганын да билдиргенди.

Майя Даниловна уа, жыйылгъанлагъа РФ-ни СТД-ны председатели Александр Калягинни фестиваль, юбилей бла да алгъышлауун эшитдирип, сахна искусствону айныууна юлюш къошханланы Сыйлы грамотала бла саугъалагъанды. Аланы санында культура министр Мухадин Кумахов, РФ-ни сыйлы артистлери Юсюпланы Хамит, Балыналаны Зариф, КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу, баш режиссёр Атмырзаланы Магомет, сыйлы артистлери Къулийланы Элизат, Будайланы Ольга, Жангоразланы Мажит, башхала да бардыла.

Майя Фирова Жангоразланы Мажитни саугъалайды.

Хычыуун жумушну кезиуюнде фестивальгъа къатышхан коллективлени барысына да дипломла бла саугъатла берилгендиле. Аланы Руслан Фиров алгъышлагъанды. Экинчи пландагъы эр киши эм тширыу рольланы бек иги ойнагъанлары ючюн Чеченни эм Юг Осетиняны артистери белгиленнгендиле. «Эм иги эр киши роль» номинацияда Жангоразланы Мажитни бла Басир Шебзуховну (РФ-ни сыйлы артисти) фахмулары чертилгендиле. КъМР-ни халкъ артисткасы Байзуллаланы Роза бла Доттуланы Фатима уа «Эм иги театры саналгъанды. «Честь и достоинство» диплом бла уа Мустафа Ибрагимов (Дагъыстанны Даргин театрыны художестволу башчысы) бла Дагун Омаев (Чечен Республиканы халкъ артисти) саугъаланнгандыла.

Музыка театрны солистлери Тимур Гуазов, Замира Жабоева, артистле эм жырчыла Мамайланы Фатима, Элеонора Успаева, Фатима Хавпачева эм бирсиле залдагъылагъа аламат концерт номерлерин эшитдиргендиле. Мухадин Кумахов бла Фатима Шалова «Сюймеклинни кючю» спектакльден жырны айтханларында уа, къараучу алагъа жарыкъ тюбегенди. Ингир, тёреде болуучусуча, капустник бла бошалгъанды.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.
Суратланы **ТОЛГЪУРЛАНЫ Камал** алгъанды.

Намыслау

Алгъыш сёзле, саугъала

Кёп болмай Чегем районну культура бёлюмю бла тширылуланы совети «Ана - хар къадарда баш магъананы тутхан сёздю» деген аты бла байрам ингир къурагъандыла, деп билдирередиле муниципалитетни пресс-службасындан.

Байрам Чегем шахарны маданият юйюнде бардырылгъанды. Ана юч эм андан да аслам сабийлери болгъанла къатышхандыла. Аланы алгъышларгъа жер-жерли власть органланы эмда районда тширылуланы советини келечилери келгендиле. Алагъа тюрлю-тюрлю ашарыкъладан къуралгъан монг столла да жасалгъандыла.

Ол кюн огурлу тширылуларгъа кёп алгъыш сёзле айтылгъандыла, эсде къалырча саугъала да буюрулгъандыла. Ахырында уа аламат концерт бла къонакъланы кёллерин алгъандыла.

Бизни корр.

Документле

Кертбиев Зубер Мусовични Прохладный сюд районну 2-чи сюд участкасыны жарашдырыучу судьясыны къуллугъуна салыуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 100-чю статьясыны 1-чи кесегини «и» пунктуна, 117-чи статьясыны 3-чю кесегине эмда «Къабарты-Малкъар Республиканы жарашдырыучу судьяларыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 6-чы эмда 7-чи статьяларына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1. **Кертбиев Зубер Мусовични** Прохладный сюд районну 2-чи сюд участкасыны жарашдырыучу судьясыны къуллугъуна юч жылгъа салыргъа.

2. Бу Бегим къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**

Нальчик шахар, 2017 жыл 23 ноябрь, №776-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини комитетлерини къауумларына тюрлениуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Регламентини 22-чи статьясына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутаты **Канукоева Раиса Хасиновнаны** Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Билим бериу, илму эмда жаш тёлю политика жаны бла комитетини эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Спорт эмда туризм жаны бла комитетини къауумларына къошаргъа.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутаты **Тохов Ислам Алексеевични** Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аграр политика, экология, табийгъатны хайырланыу эмда жер бла байламлы халла жаны бла комитетини эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Экономика, инвестиция эмда предпринимательство жаны бла комитетини къауумларына къошаргъа.

3. Бу Бегим къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**

Нальчик шахар, 2017 жыл 23 ноябрь, №777-П-П

Эл мюлк кооперацияны айнытыу - товарланы качестволарын кётюрюню эмда багъаларын тюшюрюню жолуду

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Быйыл бизни къыралда **аграчылагъа** кредитлени льгота халда берип башларгъа амал чыкъгъанды. Аны юсю бла ачханы беш процентге алыргъа болады. Лебедев айтханнга кёре, быллай болушлукъ да эл мюлкню айнытыугъа танг себеплик этерикди. Аны къой, бу амалны хайыры бла инвестиция да кёбейириклерине ышаныу барды.

Юлгюге ол быллай шарт келтиргенди: озгъан эки жылны ичинде къыралны агропромышленность бёлюмюне 280 миллиард сомгъа инвестиция этилген эдиле. Льгота кредитле берилип башланнганлай, ол къысха заманны ичинде 800 миллиард сомгъа жетгенди. Ол Россейни аграр бёлюмюне бек уллу жетишим болгъанына, кеси да импортну алышындырыу программаны тынгылы тамамларгъа онг бергенине не хапар. Эндиги баш борч а - быллай кредитлени гитче мюлкле эмда сагъынылгъан кооперативле да женгил алырча мадар этиудю, деп чертгенди докладчы.

Иван Лебедев энчи эс бурулургъа тийишли жумушладан энтта да бири – оптовый сатыу-алыу бардыргъан араланы къурау болгъанын белгилегенди. «Гитче мюлклеге бла эл мюлк кооперативлеге быллай араланы районлада окъуна къурагъа боллукъ эди. Кеслерин да кооперативлеге иеликге берирге.

Аны хайыры бла быллай бизнес бла кюрешгенле чыгъаргъан продукцияларын, башхаланы ортагъа къоша турмай, кеслери жарашдырыргъа, сакъларгъа эмда сатаргъа боллукъ эдиле. Иш былай къуралса, ол, баям, хайырланыучулагъа да учузуракъ багъала бла себеплик этерге боллукъ эди. Дагъыда бирлешип къармашыу конкурренгиягъа чыдамлы болургъа эмда жангы ишчи жерле къурагъа да онг берликди.

Россейни регионларында эл мюлк кооперацияны айнытыуну юсюнден оюмларын РФ-ни Эл мюлк министерствосуну Эл тийрелени айнытыуну департаментини башчысы **Владимир Свеженец**, Къырал Думаны депутаты **Светлана Максимова**, «Корпорация «МПС» акционер обществону правленини председатели **Александр Браверман** да туура этгендиле.

Владимир Свеженец белгилегенича, жаланда Россейде угъай, саулай Европада окъуна эм уллу эмда инновациялы болгъан эл мюлк логистика ара Къабарты-Малкъарда болгъанын белгилегенди. Анда бир кезиуге 75 минг тонна тахта кёгет эмда жемиш сакъларгъа онг барды.

Съездни экинчи кюнюнде делегатланы алларында РФ-ни эл мюлк министри **Александр Ткачёв** да сёлешгенди. Бек биринчиден, ол эл мюлк кооперацияны айнытыу къыралны эм магъаналы борчларындан бири болгъанын чертгенди. «Ахыр эки жылны ичинде Россей Федерацияда 760 жангы эл мюлк кооператив къуралгъанды. Аны бла быллай биригиулени саны тёрт мингнге жетгенди. Алай ол да азды деп, бы алай айтабыз. Юлгюге, биогюнлюкде фермерлени жаланда онеки проценти киредиле быллай кооперативлеге. Ол амалны сансыз этерге уа жарамайды; ала продукцияны иги багъасы бла сатаргъа онг берликлери баямды», - дегенди министр.

Александр Ткачёв билдиргенге кёре, энди ишлеп башлагъан фермерлеге эмда юйюр мюклеге билеклик этиуден сора да, грант ахча къырал эл мюлк хайырланыучу кооперативлеге да берилип башланнганды. Ахыр юч жылны ичинде быллай тёрт жюз чакълы биригиуге себепликге юч миллиард сом къоратылгъанды. Грантны орталыкъ ёлчеми да кёбейип, быйыл он миллион сомгъа жетгенди.

Эл мюлк бёлюмде быллай кооперативлени аслам къуралып башланнганларыны сылтауу да баямды: уллу тюкенле гитче мюлклени хар бири бла да энчи ишлеп турургъа артыкъ кюсемейдиле, фермерлени, иели мюлклени, энчи предпринимательлени биригиулерине уа башха кёзден къарайдыла. Министрни оюмуна кёре, эл мюлк продукция чыгъарыучула кооперативле къурасала, ол аланы качествolу товарла чыгъарыргъа кёллендирикди, багъасын да керексиз учуз этмезге болушурукъду. Башында айтылгъаныча, бу къымылдау элледе ишсизликни азайтыугъа да танг себеплик этерикди.

Ол кюн съездде сёлешгенлени санында Федерация Советни Агропродовольствие политика эмда табийгъат байлыкъланы хайырланыу жаны бла комитетини председатели **Михаил Щетинин**, Къырал Думаны депутаты, РФ-ни Фермер мюлклерини эмда эл мюлк кооперативлерини ассоциациясыны президенти **Владимир Плотников**, Къырал Думаны Аграр вопросла жаны бла комитетини башчысы **Владимир Кашин** эм башхала да бар эдиле.

Къабарты-Малкъардан баргъан делегатла тюрлю-тюрлю секцияланы ишлерине къатышхан эдиле.

Жыйылыуну ахырында къабыл этилген резолюцияда къыралда эл мюлк кооперацияны андан ары айнытыугъа энчи эс бурургъа, бу жаны бла регионла бир-бирлерини сынаулары бла шагъырейленип турургъа тийишлиси белгиленнгенди. Регионлада толтуруучу власть органлагъа жер-жерледе эл мюлк кооперацияны айнытыугъа себепликге тийишли инфраструктура, ол санда фондла эмда арала къураргъа кереклиси да айтылгъанды.

Борис АУШИГЕРОВ.

Финансла

Пенсиячылагъа - тийишли эс эмда къайгъырыу

Россельхозбанкны Къабарты-Малкъарда бёлюмюнден билдиргенлерине кёре, быйыл бу финанс учреждениянда кредит алгъанланы саны эки мингден артыкъ болгъанды, аны бла битеу да 540 миллион сом юлешингенди. Банкны кредит бохчасында 51 процентни абери сатып алыу тутады. «Пенсионный», «Потребительский кредит без обеспечения» дегенлени адамла бегирек да сюйюп аладыла. Аланы юсю бла быйыл 476 миллион сом берилгенди.

- Банкда энчи хайырланыучулагъа деп жарашдырылгъан бир ненча кредит программа барды. Биз алагъа бютюн тап келгенин сайларгъа болушабыз, не жаны бла да консультацияла берирге кюрешебиз. Пенсиячылагъа уа не заманда да сакъ болабыз, жумушларын тынгылы тамамларгъа итинебиз, - дегенди банкны розница сатыу бёлюмюню башчысы Атаккуланы Заур.

Бизни корр.

Культураны усталары

Салам алейкум, Музафар!

Этчеланы Шарафутдинни жашы Музафар – маданиятыбызгъа белгили болуп келгенли танг заман озгъанды. Бюгюн бизни музыкабыз, иги кесек жырларыбыз да аны аты бла байламлыдыла.

Халкъыбыз сюргюнден къайтханда, мекям-журт къайгъылы болуп, аягъы юсюне турургъа, мюлк жюрютюрге итине эди. Аланы аралында Жеттеланы Мустафирча, Байчеккуланы Абиджинча фахмулула, бир тюрлю бир искусство жаны бла биийк билим алыргъа ашыкъгъанла аз эдиле. Жырлагъанла да алай – Отарланы Омар, Алтууланы Зоя, Жанатайланы Исмайыл, Беппайланы Сергей.

Болсада бар эдиле! Аланы ызларындан келгенле бла ара уа бир кезиуде бир да уллу болгъан эди. Ма ол заманда къайтхан эдиле Краснодарда Культура институтну бошап Этчеланы Музафар бла Асанланы Кулина Нальчикге. Ала келгенлей, жырладыла ёсе келген сабийле.

Къобузчу къыз Таукенланы Халимат бла Этчеланы Шарафутдин Къыргъызстанда бир юйюрлю болгъандыла. Музафар а 1962 жылда Огъары Жемталада туугъанды. Он ючюнчю классда окъугъан заманда, фахмулу сабийлени айыра айланнганда, Культура министерствону комиссиясы аны да сайлагъаны ахшы белги эди.

Школ билим ала тургъанладан ары айырылгъанла – таулуладан жыйырма бла сегиз, къабартылыладан а элли тёрт сабий – тюше дери 6-чы мектепде окъуй эдиле, тюшден сора уа – 1-чи музыка школда. Анда Музафарны къобуз согъаргъа Владимир Жуков бла Григорий Гетигежев юйретгендиле.

Музыка школну жетишимли бошагъан сабийлени арасында аны да училищеге ётдюреди. Анда ол халкъ музыка инструментледе согъаргъа юйретген бёлюмге тюшеди. Аны тауусуп, 1982 жылда Краснодар шахаргъа барады. Анда аны таныгъан, билген да жокъ, жаланда кесине базыннган адамны атламы эди ол. Жаш болса да, баш эди Музафар – окъууда да алда баргъанладан болуп, «Юность Кубани» деген ансамбльде да ишлегенди. Аны биргесине къыралны кёп жерлеринде болгъанды, концерт программаланы къурергъа, бардырыргъа да юйренгенди.

Тамам ол заманда жаш музыкант оркестрге малкъар макъамладан жарашдырылгъан фантазиясын жазгъанды. Ол чыгъармасы бла Краснодар крайда эришиуде биринчи жерге да чыкъгъан эди. Диплом ишин да аны юсю бла къурагъанды.

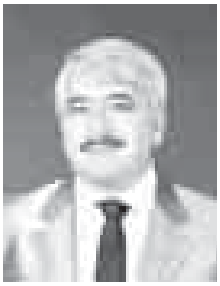

1987 жылда Нальчикге къайтханда, аны ишлерге Къабартыы-Малкъар радиогъа чакъырадыла. Алай бла урунуу жолун ол анда суратлау-музыка бериулени редакциясны таматасыны къуллугъунда башлагъанды. Ол, профессионал кёз бла къарап, биринчи миллет жыр искусствобузну фондун толтуруну къолгъа алады. Аны бла бирге элледе, шахарлада халкъ фахмуланы излеп, аланы радиогъа чакъырып, музыка инструментлени сокъдуруп, жырлатып, элек бла сюзгенча, умутландыргъанланы айырып, ала бла ишлеп башлайды.

Тилибиз келишген тюрк миллетле жашагъан республикада бла байламлыкъ къурап, Россейни иги кесек регионларына элтип, аланы жырлатады. Ким да сюйген «Салам алейкум!» атлы автор программасын да Музафар ал жыллада къурагъанды. Аны бла кёп жерледе болгъанды, не заманда да хорлам бла къайтып, халкъын ёхтем этип, къуундырып тургъанды. Ненча жангы ат айтдыргъаны уа! Тёппеланы Алим, Таукенланы Жаннет, Таукенланы Марзият, Текуланы Амур, Атмырзаланы Элдар, Хасаитланы Руслан, Кючюкланы Аслан, Аппайланы Ислам, Алим, «Иман», «ААА» ансамбльле...

«Салам алейкум!» халкъла аралы фестивальлагъа къатышып башлагъаны саулай малкъар халкъны къалай къуундыргъаны эсибизеди. Аны проектине къатышыргъа сюйгенлени саны жылдан-жылгъа ёседен ёсе баргъаны бла байламлы, «Салам алейкумну жулдузчукълары» деп атап, эришиу сахнагъа гитчечиклени Музафар алай чыгъаргъанды. Ол фестивальны барыуу артдан-артха халкъ байрамгъа ётгенди.

Аллай конкурс концертледе жангы жырла керек болгъанлары хакъды. Аны эсге алып, Этче улу бизни поэтлерибизни сёзлерине иги кесек макъам такъгъанды. Аланы жаздырыргъа деп, кеси аллай ара да къурагъанды. Алай бла кёплени сахнагъа хазырлагъанды, жырлатханды. Андан айтадыла: «Къудайланы Мухтар бизни тепсетген, Этчеланы Музафар а жырлатхан этгенди», - деп.

Теплнемгеен чыгъармачылыкъ жолну келген кыйыйы болгъаны сёзсюздю. Бютюнда къыралдан бир тюрлю бир болушлукъ болмай, халкъына быллай хан саугъала – жыр саугъала этиу уллу фахмуду эм кишиликди. Бюгюн ол Къабарты-Малкъарны культурасыны сыйлы къуллукъчусу, эки жюзден артыкъ жырны, жети симфония чыгъарманы авторуду. Эллиден аслам хакъ жырны макъамларын жангыдан ишлегенди, юч спектаклcerte музыка жазгъанды.

Дагъыда республиканы Жамаат палатасында культураны эм асламлы информацияны комиссиясыны члени болгъанды, Халкъла аралы чыгъармачылыкъ академияны академигиди. Миллет жыр искусствону кенг жайыуда этген жетишимлери ючюн КъМРни Культура министерствосундан, Парламентинден къыркъдан артыкъ махтау къагъытха тийишли болгъанды. КъМР-ни Правительствосундан Сыйлы грамота алгъанды. Дагъыда анга Халкъланы шёхлукъларыны алтын ордени бла Шимал Кавказны бек биийк саугъасы – «Алтын микрофон» берилгенди.

Миллетни атын игиле айтдырадыла. Этчеланы Музафар аладан бириди. Баям, бир биз билмегеен ахшы ишибиз ючюн берген болур аны бизге Аллах. Жашауу узакъ да, ариу да болсун!

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Фестиваль

Жуукълукъгъа бла келишиулюкге кёллендире

Ахшы ишлерин бардыра, къарачай-малкъар жаш тёлюню айныууна себеплик этген «Эльбрусоид» фонд Къырал къонцерт залда КъМР-ни Граждан обществосуну институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управлениясыны тутхучлугъу бла миллет культураланы фестивалын къурагъанды. Ол а «Гармонизация межнациональных отношений и развитие национальных культур» деген проектни чеклеринде быйыл экинчи кере бардырылгъанды.

Байрамны аллында уа къонакъланы тюрлю-тюрлю кёрмючюле бла шагъырейлендиргенди. Залны фойесин Локиланы Рашидни къарачай- малкъар кийизледен коллекциясы омакъ этгенди. Андан сора да, быйыл Къулийланы Къайсын туугъанлы 100 жыл толгъанына жоралап, поэтни Юйю-музейини таматасы Къулийланы Фатиманы себеллиги бла кёрмюч къурагъандыла. Анда поэтни жашау, чыгъармачылыкъ жолун, тюрлю-тюрлю суратларын, кесини къолу бла жазгъанларын эмда аны жашауу бла байламлы кёп сейир затланы кёрюрге болады.

Кёрмючню модельер-дизайнер Шаханланы Фаризаны аламат миллет кийимлери, сейирлик оюулары бла бюгюнлюкге келишген жыйрыкълары эмда Къулийланы Маринаны гинжилерини коллекциясы бютюнда омакъ этгендиле.

Дагъыда къарачайлыланы бла малкъарлыланы ариу жасалгъан хант къангаларыны ариулугъун, байлыгъын чертирчады. Анда уа хычинлени табада, жауда бишгенлери, картофдан, бишлакъдан, къудорудан, хобустадан, чюгюндюр баштан этилген тюрлюлери да бар эдиле.

Аладан сора да, бюгюнлюкде унутула баргъан ашасимми миллетими культурасы бла таныщдыргъандан сора да, къонакълагъа Къулийланы Къайсынны назмусун малкъар, ингилиз эм арап тилледе окъурукъма. Биринчи кере педагогум Берберланы Лиана назмуну малкъар тилде юйрен дегенинде, абызыргъан эдим. Алай малкъар тил жумушакъ, ариу бла гъанны ангылагъанымда уа, аны терк билген эдим.

Аны хайыры бла Къулий улуну чыгъармачылыгъы бла да иги танышханма. Хар назмусуну да терен фикири болгъанына тюшюнгенимде уа, жуууукъларым да ангыларча арап тилге кёчюрюп башлагъанма. Бизде, Суданда, Къулий улу акъылманды деп, аны назмуларын сюйюп окъуйдула,-дегенди КъМКъУну студенти канибу миллетни келечиси Амир-Али-Исмаил -Адам.

Дагъыда мында жашагъанла тыш къырралданан келгенлеге жарыкъ болгъанларын, къонакъбайлыкъ этгенлерин да энчи белгилегенди. Аны себепли ала мында кесперин юйлеринде ча сезалгъанлары ючюн республиканы миллетлерине ызразылыгъын да билдиргенди он ол.

Концертни уа «Эльбрус» ансамбль «Минги тау» деген тепсеулери бла ачхандыла. Ызы бла Жаникаланы «Земля отцов» деген жыры бла къуудандыргъанды. Жыйылыуну бардыргъан Мызыланы Аубекир бла Эристауланы Аслижан а быллай фестивальла миллетлени бирикдирирге, бир бирибиз бла байламлыкъ жюрютюрге иги себеллик этгенлерин чертгендиле.

Ызы бла «Эльбрусоид» фонду Нальчикде филиалыны таматасына Аналаны Маратха сёз бергенди. Ол битеу къонакъларгъа, байрамгъа къатышханларгъа да ызразылыгъын айтханды. Фестивальны жарашдырыргъа уа КъМР-ни Граждан обществону институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управлениясы себеллик этгенин энчи белгилегенди.

-Фестивальгъа биз да къошулгъаныбызгъа къууанабыз. Нек дегенде быллай жумушла халкъланы бирикдиредиле. Республикада, белгилисича, 100-ден аслам тюрлю -тюрлю миллетле жашайдыла. Мындан ары да бирликде, бир бирни ангылап туралсакъ, къуралыбызда тынчлыкъ боллугъун, республикабыз да айныырыгъын ангыларгъа керекбиз,- дегенди огъарыда сагъынылгъан управлениясы таматасы Анзор Курашинов.

Быйыл концертни программасы уллу болгъанын айтыргъа керекди. Кеслерини маданиятлары бла таныщдырыргъа излегенле аслам эдиле. Республикадагъы миллет культура араланы келечиленды да энчи белгилерчады. Къызла миллет къобузда согъуп, халкъыбызны эски жырларындан попурри хазырлап эшитдиргенди. КъМКъУ-ну «Дружба народов» къауумуна кирген башха -башха къыралладан келген студентле да, номерлери бла къараучулагъа музыкалы саугъа этгенди.

Къонакъланы дагъыда Мызыланы Мурадин, Татьяна Смолина, Мухамед Каздохов, Хава бла Иман Хачароевла, «Родничок» ансамбль эмда башхала ариу номерлери бла къуудандыргъандыла. Жыйылыуну ахырында уа фестивальгъа къатышханланы барысын да грамотала бла саугъалагъандыла. Махкемени биринчи этажында уа «Алан той» къуралгъанды.

ТЕМУККУЛАНЫ Аминат.
Суратланы **Татьяна СВИРИДЕНКО** алгъанды.

ПРОБЛЕМА

Саусузгъа ышаннгылы шпаргалка

Минздрав ауругъанла врачлагъа контроль этерча амал ачады

Бизге врачлагъа ышанып къалыргъа тюшеди, нек дегенде кесибиз ала билгенни билмейбиз. Болсада арсарыгъыбыз а къалады: кертиси бла да, докторла мени тюз багъамыдыла? Бир-бир буюруулары керексизлеча эм асыры артыкълача да кёрюнедиле. Бирси тинтиулени бардыргъанны бютюн тийишли сунабыз, врач аны тюзге санамай эсе да.

Минздравны № 203н «Об утверждении критериев оценки качества медицинской помощи» деген 2017 жылны 1 июлюнда кючюне кирген буйругъу аллай ишекликни кетерирге онг береди. Эм алгъа ол саулукъ сакълауда ишлегенлеге деп жарашдырылгъанды. Алай эсе да, пациентлеге да хайырлы болгъаны бла къалмай, керекли окъунады.

Къайсыбыз да бу указдан ауругъанлыбызгъа кёре хар нени да алгъанлыбыз бла къалгъанлыбызны билаллыкъбыз. Аны ючюн жаланда Интернетни ачаргъа эм анда приложенияда ауруугъузну табаргъа керексиз. Тизме узунду: инфекциялы ауруула, къанлы эм аны чыгъаргъан органланы, эндокринный системаны, психиканы бузулууну ауруулары, кёзню, къулакъны ауруу эм кёп башхалары. Аланы барысындан да къаллай диагнозда къайсы тинтиулени бардыырыгъа, не дарманланы буюрургъа, къаллай операцияла этилирге эм саусузну къачан юйюне жиберирге тийишлиси, ол стационарда жатхан эсе, энчи-энчи жарашдырылып бериледиле.

Буйрукъну хар белгиленген приложениясында «хау» неда «угъай» дегенни окъургъа боллукъду. Хау – ол жумушну тамамланылгъаныны, угъай а этилмегенини магъанасын билдиреди. Къалай толтурулгъанды - игими огъесе аманмы? Аны юсюнден буйрукъда айтылмайды. Тамамланылгъаны жетеди. Хар не да толтурулгъан эсе, бардыырылгъан багъыу качестволугъа саналады. Барысы да тамам этилмеген эселе уа – качествосузгъа.

Айхай да, медицина болушлукъну качествосуна быллай къарамгъа жетишимлиди недаачыкъды дерча тюйюлдю. Алай эсе да, ол саусузлагъа, аланы жуууукъ-ахлуларына да багъыуну къалай бардыырыгъа тийишлисини юсюнден ангылаулары болуруна себепликди. Алагъа врачла не этгенлерин билирге болушлукъду. Тюз жол бла барамыдыла огъесе керексизине тарт-соз этипми турадыла?

Ол азды, пациент (неда аны ахлулары) кёз аллында бу буйрукъ турса, багъыуну терслигин кеси ангыласа, медикге соруу да бераллыкъды. Сёзге, докторгъа былай айтыргъа боллукъду: «Манга уа аллай тинтиулени нек этмегендиле? Минздравны буйругъунда (аны да белгилейсиз) аны юсюнден чертиледи. Аны тамамламагъан эсегиз, сиз багъыуну качестволу бардыырмагъансыз, мен тарыгъырыкъма».

Сёз ючюн, сизни анагъызны къан басымы кётюрюлюп, аны терк болушлукъ тапдыргъан машина бла больницагъа элтедиле. Анда анга къалай къараргъа тийишлидиле?

Минздравны буйругъундан 3.9.4. Къан басымлары кётюрюгюнлери бла байламлы аурууладан абаданлагъа багъыуда энчиленнген медицина болушлукъну качествосуну критерийлери (МКБ бла кодлары – 10: / 10-/13; /15) бёлюмню табабыз. Тюбюндеги таблицаны окъуйбуз. Терапевт неда кардиолог сизни анагъыз стационаргъа тюшген чакъдан башлап 10 минутну ичинде анга къарагъанмыды? Огъесе сиз аны бла сагъат бла жарымны олтуруп, аланы келирлерин алаймы сакълагъансыз? Сакълагъан эсегиз, бу пунктда болушлукъ тапдыруну качествосу – «угъай».

Аны къан тамырына уколну 15 минутну ичинде этгенмидиле? Огъесе сагъат бла жарымдан? Ол больницада жатхан кезиуде аны бюйреклерине УЗИ процедура уа тамамланнганмыды? Офтальмологга уа элтгенмидиле? Бир тюрлю багъыу учрежденияда, къайсы болса да, медицина болушлукъ сизге тынгылы кёрюнмеген эсе, Минздравха, Росздравнадзоргъа эм прокуратурагъа аны качествосузлугъуна тарыгъыу жазаргъа эркинсиз. Бир да болмаса да, бирсилеге эс буруп къайгъырырла.

Диагноз бар эсе, Минздравны буйругъу багъыугъа контроль этерге эм хар не да тийишлисича тамамланылырын сурургъа онг, эркинлик да береди. Алай эсе да, эм уллу проблема – ол диагнозну билиудю, ансы аны багъыу угъай. Быллай болумда «Об оценке качества медпомощи» буйрукъ да хайырлыды, нек дегенде ол качестволу медицина болушлукъ этилгенде диагноз ненча заманны ичинде салыныргъа кереклисин белгилейди.

Пациент поликлиникагъа – амбулатория саулукъ сакълау учреждениягъа келген эсе, диагноз ол чакъдан башлап 10 кюнню ичинде тохташдырылырга тийишлиди. Врач аны эталмай эсе, диагнозну ол белгиленген кезиуде консилиум салырга керекди.

Ахыры 4-чю бетдеди.

Жамаат биригиуледе

Муратына - тюрлю-тюрлю мадарла бла

Жансуйланы Владимир бла аны юй бийчеси Пазилят 2003 жылда «Табийгъатны сакълауну эмда айныгъыуну регионла аралы жандаууурлукъ фонду» деген организация къурагъан эдиле. Анасы ауушхандан сора аны ишин кыызы Фаина бардырады. Мен аны бла алгъаракълада Къулийланы Къайсынны 100-жыллыгъына жоралангган ёрлеуню аллында танышханма. Поэтни намысына таугъа кётюрюлюню да бу фонд къурагъанды.

- Анам закийибизни аллай бир магъаналы иш бла хурметлерге деп тура эди. Аны муратын толтургъанбыз,-деп хапарлайды фондну юридический бёлюмюню башчысы Жансуйланы Фаина.- Бизни ишибиз асламысында агъачны сакълаугъа бурулуугъу. Сёз ючюн, бизге телефон бла сёлешип неда келип, тереклени, юлюклени законсуз кесе тургъанларын билдиргенлей, олсагъат ары жетебиз. Тау жерлерибизде ырхы терк-терк тюшеди. Ол тереклени, хансланы, жаныуарланы да аямайды. Биз аллай къоркъуу тюшерге боллукъ жерлени да тинтебиз.

Фаина сабийлеге табийгъатны, къудуретни сакъларгъа кереклисин дайым ангылатып туруу бек магъаналы болгъанына тюшюнюпдю. Ол себепден фонд бу ишге энчи эс бурады. Сабий эм жаш тёлю чыгъармачылыкъны республикалы юйюнде туризм эмда краеведение бёлюмге жюрюген жашчыкъланы бла къызчыкъланы араларында тюбешиуле, ушакъла къурайды. Школлагъа, энчи, бийик окъуу юйлеге да барып, ангылатыу ишле бардырады. Аны бла бирге тюрлю-тюрлю жолоучулукъла, ёрлеуле да къурайды. Айтыргъа, атла, машинала бла да жолсуз жолла бла барыуну.

-Ата-анала ыразы болсала, сабийлери бла жолоучулукълагъа чыгъаргъа деп турабыз. Кыысха айтханда, табийгъатыбызны сакълаугъа къолдан келгенича себеплик этерге кюрешебиз, аны мындан ары да селейтмезге айтабыз. Бизге болушханлагъа, артыкъда Черек районну администрациясына, газетни юсю бла жюрек ыразылыгъыбызны билдиребиз,-дегенди Жансуйланы Фаина.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

УСТАЗНЫ ОЮМУ

Кеч болуп къалмайыкъ

Алайды да, юйде, мектепде жашланы, къызланы тап юйретирге барыбызны да борчубузду. Тилибизни тас этсег а, миллет жокъду. Аны ангылагъан къыйын тюйюлдю.

Сабийлени гитчелей жангыз да оруса сёлешгенлени сылтауу, биринчиден, телевизорду, экинчиден, сабий садла, юйде ата-анала да къошуладыла. Эм алгъа ала бла ёз тилде айтып туруп, сора башхасына аз-аздан кёчерге керек сунама.

«Карусель» телеканал сабийлени машала этип бошайды. Кесигиз сагъыш этигиз, гитчечикле юйде болсала, тынч турадыла деп, телевизор аллындан къобармайдыла. Ала уа анда не хыли бар эсе, анга юйренедиле, сёзлерине, къылыкъларына.

«Кёрген кёргенин этер, кёчген арбасын жегер» дегенлей болуп барабыз. Эсибизни жыйып, сабийлени тюз жолгъа салайыкъ. Эринмей айтып, иги юлгюле кёргюзтейик.

Адет, къылыкъ, намыс - была керек затладыла жер юсюнде жашагъанлагъа, ёлюп кетгинчи. Ёсдюргенлени кюзгюсюдю сабий. Ол осал къылыкъ этсе, кимникиди? - деп сорадыла. Иги атаныкъы-ананыкъы болса, ахшыдан аман туугъан, дейдиле. Ыспассыз эсе уа, андан не излейсе деп да къоядыла.

Алайды да, ёсюп келгенлеге тюз акъыл Аллах версин. Тамата узакъ ёмюрлю болсунла, ёсдюрген чирчиклеринден къууансынла, миллетни да къууандырсынла. «Заман» бла «Нюр» юйлеринде болсун. Ариу, сыйлы, татлы тилибиз сакълансын!

ГЕГРАЛАНЫ Аминат.
Яникой.

АНГЫЛАТЫУ

«Аскер борчну эмда аскерде къуллукъ этиуню юсюнден» федерал законда тюрлениуле

Къабарты-Малкъар Республиканы Нальчик шахарда аскер комиссариаты «Аскер борчну эмда аскерде къуллукъ этиуню юсюнден» 1998 жылда 28 мартда чыгъарылгъан 53-ФЗ номерли федерал законнга тюрлениуле кийирилгенлерини юсюнден билдиреди.

1.24-чю статьяны 1-чи пунктуну з1 подпункту. РФ-ни миллет гвардиясыны аскерлерине къуллукъ этерге бийик билим берген окъуу организацияланы тюз да бошагъанлай кирген, бийик билимлери эмда энчи чынлары болгъан адамланы аскерге алыу арт болжалгъа салынады,башында айтылгъан аскерледе къуллукъ этген кезиуге дери.

2.24-чю статьяны 2-чи пункту. Аскерге алыуну арт болжалгъа салыугъа кимле эркинди:

а) орта битеулю билим берген эмда къырал аккредитациядан ётген билим бериу программалагъа кёре окъутхан организациялада очно окъугъанлагъа башында айтылгъан билим бериу программалагъа кёре билим алып бошагъынчы кезиуге, алай тохташдырылгъан федерал билим бериу стандартлагъа кёре орта битеулю билим алгъан кезиуден омай;

б) билим бериу организациялада орта профессионал билим бериую къырал аккредитациялары болгъан билим бериу программаларына кёре окъугъанла билим алып бошагъынчы кезиуге, алай тохташдырылгъан федерал билим бериу стандартлагъа кёре орта профессионал билим алгъан кезиуден омай;

3. 34-чю статья. Тюрлениуле контракт бла къуллукъ этген аскеркчилени санын ёсдюрюу бла байламлыдыла. Аскерге чакъырылып къуллукъ этгенлени араларында аскерге чакъырылгъанчы орта профессионал билим алгъан эмда РФ-ни Сауутланнган кючлерине, миллет гвардияны аскерлерине, Россейни МЧС-ини къутхарыучу аскер биригиуилерине кире тургъанлагъа аскерде къуллукъ этиуню юсюнден контракт этерге эркинлик берирге оноу этилгенди. Андан сора да, запасда болмагъан, бийик эмда орта профессионал билим алгъан эмда башында сагъынылгъан органлада къуллукъ этерге кирген гражданлагъа да аллай эркинлик берирге оноу этилгенди.

4.РФ-ни Правительствосуну «РФ-ни гражданларыны аскерге чакъырыуну юсюнден болумну къабыл кёрюню юсюнден» 2006 жылда 11 декабрьде чыгъарылгъан 663-чю номерли бегими

III Бёлюмю. Аскерге чакъырылгъан адам законлу сылтаулары болмай аскерде къуллукъ этмегеннге санауну болуму эмда жорукълары.

27 жыллары толгъунчу аскерге чакъырылып, алай аскерде къуллукъ этмегенлени запасха жибере туруп, аскерге чакъыруу бла кюрешген комиссия аскер эсепни юсюнден муниципал къуралыуну аскер комиссариатларыны справкаларына тийишлиликде тохташдырады адам аскерге чакъырылып, алай законлу сылтаулары болмай аскерде къуллукъ этмегенин. Аллай ахыр оноу чыгъарылады адам 2014 жылны 1 январындан башлап аскерде бир тюрлю законлу сылтау болмай къуллукъ этмеген эсе, алай аскер эсепде тургъан эсе (турургъа борчлу эди) эмда аскерге чакъырылыргъа керек эсе.

КъМР-ни Нальчик шахарда аскер комиссариаты.

Саусузгъа ышаннгылы шпаргалка

Минздрав ауругъанла врачлагъа контроль этерча амал ачады

Ахыры.
Аллы 3-чю бетдеди.

Саусуз кюндюзгю стационаргъа тюшген эсе уа, былай болур деген диагноз эки сагъатдан ары созулмай тохташдырылады. Больницагъа пациент экстренный халда жетдирилген эсе уа, ахыргъы клиникалы диагноз 24 сагъатха салынады. Ол стационаргъа келген кёрюмдюле аны халы экстренный болмагъанын ачыкълай эселе уа, диагнозну тохташдырыргъа 72 сагъат бериледи.

Ол неда бу ауруу бла саусузгъа тинтиуле бардырыуну, диагноз салыуну буйрукъда белгиленнген мардалары – минутла, сагъатла, кюнле-ма буду, баям, пациент андан алаллыкъны им магъаналысы. Минздравны официал документинде диагнозну тохташдырыуну энчи заманы, чегм белгилене эселе, саусуз медикледен аланы сакълауну излергге боллукъду.

Минздравны бу буйругъу бла да шагъырейленип, къаты сурагъан пациентле, айхай да, врачлагъа таплыкъгъа да тюйюлдюле. Аланы къайсысына иги кёрюнюрюкдю саусуз аны хар назначениясын неда атламын буйрукъгъа тийишлиликде марап турса? Болсада, жарсыугъа, бюгюнлюкде кёп врач жууапсызлыкъны сезмеген, ишлерин кереклича бардырмагъан кезиуде, борчлу халда медицина страхованияны системасы эки аягъындан да акъсагъанда, оноучула да эм алгъа кеслерини жарсыуларына къайгъырсанда, багъыуугъа контроль этиуню кесини къолуна алгъандан башха пациентге жукъ къалмайды.

Р.S. Минздравны № 203 н буйругъунда медицина болушлукъ тапдыруну качествосуну белгиленнген критерийлери жаланда федерал, регион багъыу учреждениялада угъай, энчи коммерциялы клиникалада эм бирси, медицина ишни бардырыргъа Россей Федерацияны законодательствосуна тийишлиликде алынган лицензиялары болгъан, организациялада да хайырланыладыла.

№№ п/п	Качествону критерийлери	Этилгенине багъа салыу
1	Врач-терапевт неда врач-кардиолог стационаргъа тюшгенигизден сора 10 минутдан кеч къалмай къарагъанды (гипертонический криз)	Хау/Угъай
2	Электрокардиографиялы тинтиуле стационаргъа тюшгенден сора 15 минутдан кеч къалмай этилгенди(гипертонический криз)	Хау/Угъай
3	Стационаргъа тюшгенигизден сора гипертензиягъа къажау дарманла бла укол 15 минутдан кеч къалмай этилгенди (гипертонический кризде эм медицина жаны бла тыйгъычла жокъ эселе)	Хау/Угъай
4	Къанны битеулю (клинический) анализи этилгенди	Хау/Угъай
5	Къанны биохимиялы битеутерапиялы (креатинин, глюкоза, калий, натрий) анализи этилгенди	Хау/Угъай
6	Къанны липидный алышыныуну биохимиялы анализи этилгенди	Хау/Угъай
7	Клиренс креатинин бла байламлы нефронланы ишлегенлери тинтилгенди	Хау/Угъай
8	Къан басымгъа суткалы мониторирование этилгенмиди	Хау/Угъай
9	Эхокардиография этилгенди	Хау/Угъай
10	Бюйреклеге УЗИ этилгенди	Хау/Угъай
11	Къан басымны кётюрюлюю стационаргъа тюшгенигизден сора 2 сагъатдан кеч къалмай тап халгъа келтирилгенди	Хау/Угъай
12	Стационардан юйге чыкъгъан кезиуге къан басымыгъыз тап халгъа келтирилгенди	Хау/Угъай

Юлия КАЛИНИНА.
«Московский комсомолец» газет.

Саулукъ

Районда диспансеризация барады

Черек районну администрациясыны пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, бу кюнледе черекчилеге диспансеризация этиле турады. Аны, сабийлени къошмай, битеу да беш мингнге жуукъ адам ётерге керекди.

Тийреде жашагъанла ич органларына къаратыргъа, къанларын тинтирге, кеслерин тюрлю-тюрлю специалистлеге кёргюзтюрге, керек болса, кеслерине бакъдырыргъа да онг табарыкъдыла. Быллай тинтиуле не тюрлю ауруну да эртте ачыкъларгъа болушадыла.

Бу кюнледе диспансеризацияны район поликлиникада районну администрациясында ишлегенле ётгендиле.

М.АДИЛОВА.

Белгилеу

Айырмалылагъа - ыспас къагъытла, дипломла, кубокла

Кёп болмай Прохладная районну администрациясында муниципал конкурслада, фестивальлада, тюрлю-тюрлю акциялада эм башха эришиуледе хорлагъанланы саугъалагъандыла, дел билдиредиле районну администрациясыны пресс-службасындан.

Муниципалитетни таматасы Владимир Бирюков, жер-жерли администрацияны башчысыны къуллугъун толтургъан Марина Лутова, жыйылгъанланы жетишмилери бла алгъышлап, алагъа ыспас къагъытла, дипломла эмда кубокла бергендиле.

Конкурсланы, акциялары эмда проектлени кёбюсю быйыл мында биринчи кере бардырылгъанлары да белгиленнгенди. Сёз ючюн, Екатеринградское элде Къулий улуга жораланнган маданият ингирле ётгендиле. Анга эки жыйырмадан артыкъ школчу, клубланы келечилери эм башхала къатышхан эдиле.

Къабарты-Малкъарны миллетлерини маданиятына аталгъан «Биз барыбыз да - бир юйюрюз!» деген фестиваль да болгъанды. Тюрлю-тюрлю халкъланы, динлени келечилерин бирикдиргген «Мамырлыкъ, шёхлукъ, мен!» деген лагерь да юч кюнню баргъанды.

Хар замандача, «Прохладная районда профилактика халда мында биринчи кере бардырылгъанлары да белгиленнгенди. Сёз ючюн, Екатеринградское элде Къулий улуга жораланнган маданиятны ингирле ётгендиле. Анга эки жыйырмадан артыкъ школчу, клубланы келечилери эм башхала къатышхан эдиле.

Къабарты-Малкъарны миллетлерини маданиятына аталгъан «Биз барыбыз да - бир юйюрюз!» деген фестиваль да болгъанды. Тюрлю-тюрлю халкъланы, динлени келечилерин бирикдиргген «Мамырлыкъ, шёхлукъ, мен!» деген лагерь да юч кюнню баргъанды.

Хар замандача, «Прохладная районда профилактика халда «Биз терроризме къажабуз» деген конкурсха аслам адам къатышханды. «Къоркъуусузлукъну жолу», «Дин эмда тёзюмлюк» деген эришиуледе уа сурат ишлел, эссе жазып, назму окъуп кюрешгендиле. Солдатская бла Екатеринградское элледен Корнеевланы эм Окопныханы юйюрлери уа «Къонакъбайлыкъ» проектге къатышхандыла.

Саулай айтханда, быйыл озгъан алты айгъа муниципал программаланы бардырыуну чеклеринде ондан аслам акция, фестиваль эм конкурс бардырылгъанды. Алагъа беш мингден аслам адам къатышханды.

Бизни корр.

Пенсия фонд

Балланы бла стажыгъызны женгил билип къоярча

Россейни Пенсия фондуну мобиль къошагъыны болушлугу бла фондда счётгуузну болуму юсюнден, иш бла жалчытхан организация страховой тёлеулени заманында эм толу ёлчемлери бла ётдюргенин бла къалгъанын къыйналмай билирге, приёмгъа жазылыргъа, керекли документлени алыр ючюн заявка къоягъа, энчи кабинетде керекли жумушланы тамамларгъа боллукъду. Къошакъны хайырланыу хакъсызды, аны бла iOS эм Android платформалада ишлерге жарайды.

Жумушугъузну тамамлар ючюн, тёрт тарихли пин-кодну жазаргъа эм къырал жумушланы порталында эсепге тюшгерге эм алай бла авторизацияны ётергге керекди. Эсепге тюшгенигизни юсюнден шагъатлыкъ Россейни Почтасында, Ростелекомда бла фондну клиент службаларында да этиледи. Андан сора приложениягъа кирир ючюн, жангыз да пин-код жазылырыкъды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Адам эм закон

Эр киши жолда жукълап къалгъанды

20 ноябрьде эрттенликде 5 сагъатда Бахсан районда «Кавказ» федерал жолда эки машина къагъышханды. Толу болмагъан шартлагъа кёре, Армения Республикадан 50-жыллыкъ эр киши «ВАЗ-21074» машинада бара, жолда жукълап къалгъанды.

Алайда ол кесини ызындан чыгъып, аллына келген «Лада-Приора» бла къагъышханды. Эки водитель эмда «Приорады» пассажири, ауур жарала алып, алайда окъуна ёлгендиле. ВАЗ машинада баргъан тиширыу а саулукъ сакълау учреждениягъа жетдирилгенди. ДТП бла байламлы тинтиуле бардырыладыла, аварияны сылтаулары сюзюледиле.

Танышларында бугъуп тургъанды

Оператив-излеу жумушла толтуруп, прохладначы полициячыла Пролетарское элден 17-жыллыкъ къызны Краснодар крайда Успенский районда тапхандыла. Ол тас болгъаныны юсюнден право низамны сакълаучулагъа 7 ноябрьде жууукълары билдиргендиле. Аны айтханына кёре, бу кезиуде ол танышларында тургъанды. Аны ата-анасына къайтаргъандыла, ол юйюнден нек кетгени тохташдырылады.

Баласын 100 минг сомгъа сатханды

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие управлениясыны къуллукъчулары нальчикчи тышырыугъа РФ-ни Уголовный кодексини 127.1-чи статьясыны 2-чи кесегини «б», «з» пунктларына бузукълукъ этгени ючюн терслеу материалла жарашдыргъандыла. Башхача айтханда, ол сабийин сатханды.

Следствиени кезиуюнде ачыкъланнганыча, быйыл 25 октябрьде 27-жыллыкъ тиширыу Нальчикни шахар больницасында жашчыкъ тапханды. Ийыкъдан ол саулукъ сакълау учреждениядан юйюне чыкъгъанды. Бир ненча кюнден а право низамны сакълаучулагъа ол балачыгъын сатханыны юсюнден билдириу этилгенди.

Следствие къауум терк окъуна тиширыу жашагъан жерге жетгенди. Алай ол кезиуге уа ана сабийин 100 минг сомгъа сатып тура эди. Следовательле, полициячыла бла бирге къагъанакъ къайда болгъанын, алыучула кимле болгъанларын тохташдырыу жаны бла мадарланы башлагъандыла. Бир кюнню ичинде жашчыкъны тапхандыла эмда аны социал органлагъа бергендиле.

Къагъанакъны сатып алгъанланы, аланы бла ананы араларында байламлыкъланы жюрютгенлени атлары тохташдырылгъандыла. Бу аманлыкъны къурагъан тиширыу да тутулгъанды, анга уголовный иш ачылгъанды.

Следствие управление акъылбалыкъ болмагъанланы сейирлерин сакълай, баласын сатхан тиширыуну аналыкъ эркинлигин сыйырып, аны тамата сабийин да осуйлукъ органлагъа бериую юсюнден башламчылыкъ этгенди. Уголовный ишни тинтиу андан ары бардырылады.

ТИКАЛАНЫ Фатима
хазырлагъанды.

Билдириу

«Заман» газетни редакциясы бийик филология билимли, малкъар тилни, аны орфография эм пунктуация жорукъларын иги билгенлени корректорну къуллугъуна чакырады. Сорлукълары болгъанла бу телефон номерге сёлешсинле: 40-04-82.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь),
МОКЪАЛАНЫ Зухура
(бёлюмню редактору),
ТИКАЛАНЫ Фатима
(бёлюмню редактору).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылыу - 42-37-94.
Энчи корреспондент - 42-68-72. Тилмачла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагьыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оомла редакцияны оному бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууапладыла.

Редакция авторадан 400 газет тизгинди (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпюю алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тандырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплады.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплады.
Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре
19.00 сагъатда къол салынады.
20.00 сагъатда къол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Темуккуланы Амина - дежурный редактор;
Кучукланы Сафият - жууаплы секретарыны орунбасары;
Зезаланы Лида - корректор.

Тиражы 2100 экз. Заказ № 1505
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта:
elbor_50@mail.ru